

Date: 10.10.2019

Time : (3 Hours)

Total Marks: 100

- N.B. (1) All questions are compulsory.
(2) Figures to the right indicate marks for respective sub questions.
- Q.1) A Choose the correct option and rewrite the full sentence .(Any 10) (10)
- (i) Time study is propounded by-----
(FW Taylor/ Peter Drucker /Luther Gulick)
 - (ii) ----- refers to team spirit
(Equity/ Discipline/Esprit De Corps)
 - (iii) Indian ethos in management means the application of principles of management according to our ----- wisdom.
(modern /ancient/ global)
 - (iv) Planning premises are assumptions and -----
(goals/ predictions/ policies)
 - (v) ----- is a modern programmed technique of decision making
(Brainstorming /Simulation /Attribute Listing)
 - (vi) -----predicts that certain things would happen in certain way.
(Probability Theory/ Game Theory/ Linear Programming)
 - (vii) Line and staff organisation is suitable for -----business firms.
(large/ small/ tiny)
 - (viii) -----delegation gives clarity to subordinates about the work expected.
(Oral/Written/ General)
 - (ix) Under----- structure employee's work under dual authority.
(Line /Informal/ Matrix)
 - (x) The first step in controlling process is -----
(identifying deviation/ establishment of standard/ measurement of performance)
 - (xi) ----- is a financial factor influencing motivation
(Job Security/ Bonus /Participation)
 - (xii) ----- is a quality of a good leader
(Optimism/ Planning/ Controlling)
- B State whether the following statements are True or False (**Any 10**) (10)
- (i) Lower level managers need more of conceptual skills than technical skills
 - (ii) Planning refers to organising and grouping of activities
 - (iii) Lack of unity of command creates confusion and misunderstanding in the organization.
 - (iv) Alternative plan is a type of standby arrangement
 - (v) Management by objective was propounded by Peter Drucker
 - (vi) Probability theory is a programmed technique of organizing
 - (vii) Informal organisation can be shown in a structured chart form
 - (viii) Line and staff conflicts are possible in line and staff organization
 - (ix) Delegation means assigning work to subordinates and giving them authority to perform it
 - (x) PERT is an analytical technique of controlling
 - (xi) Motivation increases employee turnover
 - (xii) Leadership is possible without followers

- Q.2 Attempt **any TWO** of the following. (15)
- (i) Define Management briefly. Discuss management skills and competencies in 21st century
 - (ii) Discuss briefly any 8 principles of Management by Henri Fayol Approach.
 - (iii) Describe Peter Drucker's Modern Management
- Q.3. Attempt **any TWO** of the following (15)
- (i) What is planning? Explain the steps in planning.
 - (ii) What do you mean by Management by Objective? What are its advantages?
 - (iii) Explain the impact of technology on Decision Making
- Q.4 Attempt **any TWO** of the following (15)
- (i) What is Organizing ? Explain the steps involved in Organizing.
 - (ii) Discuss the factors influencing Span of Management.
 - (iii) Distinguish between Centralization and Decentralization
- Q.5. Attempt **any TWO** of the following (15)
- (i) Explain the various Barriers to effective Communication.
 - (ii) What are the various qualities that a good leader should possess?
 - (iii) Explain the steps involved in Controlling process
- Q.6 Attempt **any FOUR** of the following. (20)
- (i) Components of Planning
 - (ii) Management by Exception
 - (iii) Components of MIS
 - (iv) Line Organisation
 - (v) Departmentation by products
 - (vi) Autocratic style of leadership

मराठी भाषांतर

Date: 10.10.2019

वेळ: तीन तास

गुण : १००

- सूचना (१) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
(२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
(३) इंग्रजी प्रश्नपत्रिका ग्राह्य धरण्यात यावी.
- प्र. १ अ अचूक विकल्पाची निवड करा आणि पूर्ण वाक्य पुन्हा लिहा १०
१ -----यांनी वेळ अभ्यासाचे प्रतिपादन केले.
(एफ डब्ल्यू टेलर/पीटर ड्रकर/ल्युथर गुलिक)
२ -----म्हणजे संघभावना
(समानता /शिस्त/इस्परिट द कॉरप्स)
३ व्यवस्थापनात भारतीय नीती म्हणजे आपल्या----- शहाणपणाच्या अनुसार
व्यवस्थापनाच्या तत्वांचा वापर करणे.
(आधुनिक /प्राचीन /जागतिक)
४ नियोजन परिसर गृहितके आणि----- आहेत.
(ध्येय/अनुमान/धोरणे)
५ -----हे निर्णय घेण्याचे एक आधुनिक कार्यक्रम तंत्र आहे
(ब्रेन स्टोर्मिंग(विचार मंथन)/नक्कल/विशेषता सूची)
६ ----- काही गोष्टी विशिष्ट मार्गाने घडतील असा अंदाज वर्तविते
(संभाव्यता सिद्धांत/ खेळ सिद्धांत/ रेषीय प्रोग्रामिंग)
७ रेषा आणि कर्मचारी संघटना----- व्यावसायिक कंपन्यांसाठी योग्य आहे
(मोठ्या /लहान / खूप लहान)
८ ----- अधिकार सहाय्यकांना दिल्यामुळे कामाच्या बाबतीत स्पष्ट कल्पना येते
(तोंडी/लिखित/सामान्य)
९ -----संरचनेतील कर्मचारी दुहेरी अधिकाराखाली काम करतात.
(रेषा / अनौपचारिक/ मॅट्रिक्स)
१० ----- ही नियंत्रण प्रक्रियेची पहिली पायरी आहे(विचलन ओळखणे/ मानक
स्थापना/ कामगिरीचे मोजमाप)
११ ----- प्रेरणा प्रभावित करणारा आर्थिक घटक आहे
(नोकरीची शाश्वती/ बोनस/ सहभाग)
१२ ----- ही चांगल्या नेत्याच्या अंगी असणारी गुणवत्ता आहे
(आशावाद /नियोजन /नियंत्रण)
- ब खालील विधाने चूक की बरोबर ते सांगा (कोणतेही दहा) १०
१ निम्न स्तराच्या व्यवस्थापकांना तांत्रिक कौशल्यांपेक्षा जास्त वैचारिक कौशल्यांची
अधिक गरज असते.
२ नियोजन म्हणजे क्रियांचे आयोजन आणि गट बद्ध करणे.
३ आज्ञेत एकता नसल्यामुळे संघटनेत संभ्रम आणि गैरसमज निर्माण होतो.
४ वैकल्पिक योजना ही एक गरज वाटल्यास अवलंब करता येण्यासारखी व्यवस्था आहे

- ५ पिटर ड्रकर याने उद्दिष्टाने व्यवस्थापन (मॅनेजमेंट बाय ऑब्जेक्टिव्हस) प्रस्तावित केले.
- ६ संभाव्यता सिद्धांत हे आयोजन करण्याचे कार्यक्रम तंत्र आहे
- ७ अनौपचारिक संघटन रचना तक्त्याच्या स्वरूपात दर्शविली जाऊ शकते
- ८ रेषा आणि कर्मचारी संघटनेत लाईन कर्मचारी आणि स्टाफ कर्मचारी यांचे संघर्ष शक्य आहेत.
- ९ अधिकार प्रदान म्हणजे सहाय्यक कर्मचाऱ्यांना काम सोपविणे आणि त्यांना ते पार पाडण्याचा अधिकार देणे
- १० पी ई आर टी हे (PERT) नियंत्रणाचे विश्लेषणात्मक तंत्र आहे
- ११ प्रेरणा कर्मचाऱ्यांची उलाढाल वाढवते
- १२ अनुयायांशिवाय नेतृत्व शक्य आहे
- प्र.२ खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. १५
- १ व्यवस्थापनाची थोडक्यात व्याख्या द्या.२१ व्या शतकातील व्यवस्थापन कौशल्य आणि क्षमता यावर चर्चा करा.
- २ हेनरी फेयॉल च्या दृष्टिकोनातून व्यवस्थापनाच्या कोणत्याही आठ तत्वांबद्दल थोडक्यात चर्चा करा
- ३ पीटर ड्रकरच्या आधुनिक व्यवस्थापनाचे वर्णन करा.
- प्र.३ खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.
- १ नियोजन म्हणजे काय? नियोजनातील टप्प्यांचे वर्णन करा.
- २ उद्देशाने व्यवस्थापन(मॅनेजमेंट बाय ऑब्जेक्टिव्हस) म्हणजे काय?त्याचे फायदे काय आहेत?
- ३ तंत्रज्ञानाचा निर्णय प्रक्रियेवर होणारा परिणाम स्पष्ट करा
- प्र.४ खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा
- १ संघटन म्हणजे काय? संघटनेतील टप्पे स्पष्ट करा.
- २ व्यवस्थापनाच्या कालावधीवर परिणाम करणाऱ्या घटकांवर चर्चा करा
- ३ केंद्रीकरण आणि विकेंद्रीकरण यात फरक स्पष्ट करा
- प्र. ५ खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा १५
- १ प्रभावी संप्रेषणातील विविध अडथळे स्पष्ट करा.
- २ चांगल्या नेत्याच्या अंगी कोणते विविध गुण असणे आवश्यक आहे.
- ३ नियंत्रण प्रक्रियेतील टप्पे स्पष्ट करा.
- प्र. ६ खालीलपैकी कोणत्याही चार संक्षिप्त टिपा लिहा २०
- १ नियोजनाचे घटक
- २ अपवादात्मक व्यवस्थापन(MBE)
- ३ एम आय एस चे घटक
- ४ रेषा संघटन
- ५ उत्पादनानुसार विभागणी
- ६ हुकूमशाही नेतृत्व शैली